

2009

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΕΤΗΣΙΑ
ΓΕΓΟΝΟΤΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΓΟΡΑ

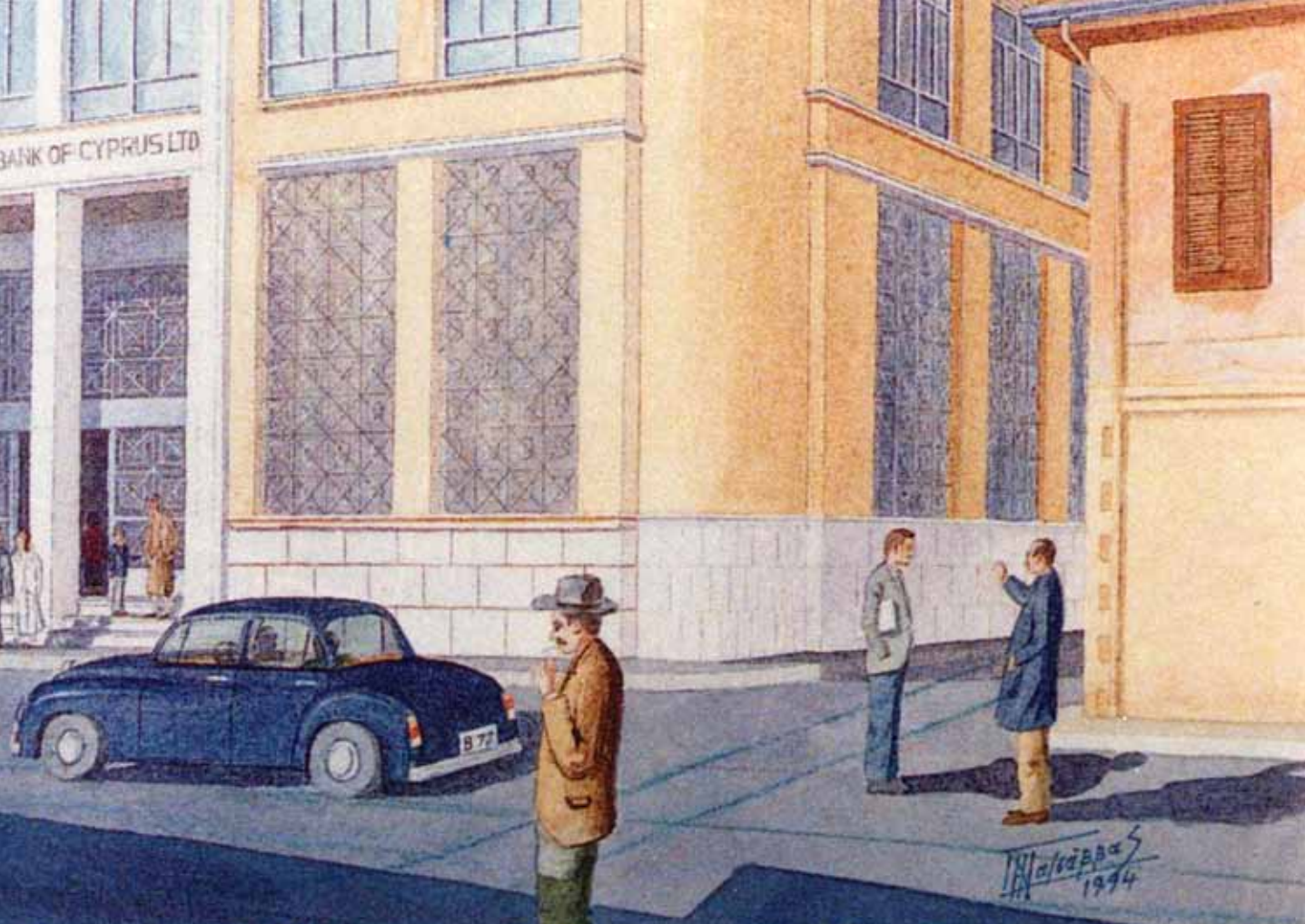
Το 2009 σηματοδοτεί τη συμπλήρωση 25 χρόνων προσφοράς, δημιουργίας και δράσης του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου. Με την ευκαιρία αυτή εγκαινιάζουμε αυτό το δελτίο, στο οποίο θα παρουσιάζεται ο ετήσιος απολογισμός της δραστηριότητας του Ιδρύματος.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Από την ίδρυσή του, το 1984, μέχρι σήμερα, το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου έχει αναπτύξει πλούσια και πολύμορφη δραστηριότητα, υπηρετώντας τους σκοπούς που η Τράπεζα Κύπρου είχε θέσει με την ίδρυσή του. Βασικοί στρατηγικοί στόχοι του Πολιτιστικού Ιδρύματος είναι η προώθηση της έρευνας, της μελέτης και προαγωγής του κυπριακού πολιτισμού στους τομείς της αρχαιολογίας, της ιστορίας, της τέχνης και της λογοτεχνίας, καθώς επίσης και η διάσωση και προβολή της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς του νησιού, στην Κύπρο και στο εξωτερικό, με έμφαση στη διεθνή προβολή του μακραίωνου ελληνικού πολιτισμού.

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα έχει την έδρα του στο παλαιό κτήριο Διοίκησης της Τράπεζας Κύπρου στην γειτονιά της Φανερωμένης, στο ιστορικό κέντρο της Λευκωσίας. Πέραν των άλλων δραστηριοτήτων του, το Ίδρυμα διαφυλάσσει και έξι κυπρολογικές συλλογές: *Νομισμάτων, Χαρτών, Χειρογράφων και Παλαιών Εκδόσεων, Χαρακτικών, Παλαιών Φωτογραφιών και Υδατογραφιών, Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης και Κυπριακών Αρχαιοτήτων*. Επίσης, διαχειρίζεται δύο Μουσεία, το Μουσείο Ιστορίας της Κυπριακής Νομισματοκοπίας και το αρχαιολογικό Μουσείο της Συλλογής Γεωργίου και Νεφέλης Τζιάπρα Πιερίδη, δωρεά Κλειούς και Σόλωνα Τριανταφυλλίδη. Οι συλλογές του Πολιτιστικού Ιδρύματος έχουν εμπλουτιστεί με τις ακόλουθες δωρεές: το 1987 με 51 υδατογραφίες με θέμα «Τα αγριολούλουδα της Κύπρου» από τη δημιουργό τους Electra Megaw, το 1988 με τη Χαρτογραφική συλλογή του Μίκη και της Αγνής Μιχαηλίδη, και ακολούθως το 1993 με τη Χαρτογραφική συλλογή του Αντωνάκη και της Λώρας Γεωργιάδη. Το 2008 ο Manuel Baud-Bovy και η Αριστέα Τζάνου Baud-Bovy δώρισαν στο Ίδρυμα το φωτογραφικό τους αρχείο.

Οι στόχοι του Ιδρύματος υλοποιούνται μέσα από δραστηριότητες, όπως η εκδοτική παραγωγή στους τομείς της αρχαιολογίας, της ιστορίας, της τέχνης, της λογοτεχνίας και του φυσικού περιβάλλοντος. Για τον ίδιο σκοπό, το Ίδρυμα προβαίνει στη διοργάνωση περιοδικών εκθέσεων με θέματα εικαστικά, λογοτεχνικά, ιστορικά και περιβαλλοντικά, καθώς και διαλέξεων και επιστημονικών συνεδρίων. Πέρα από αυτά, το Πολιτιστικό Ίδρυμα επεκτείνει τη δραστηριότητά του και εκτός Κύπρου, αναπτύσσοντας στενές σχέσεις συνεργασίας με σημαντικούς οργανισμούς και μουσεία όχι μόνο της Κύπρου αλλά και του εξωτερικού και έχοντας μέχρι στιγμής διοργανώσει περισσότερες από 45 εκθέσεις στην Κύπρο, την Ελλάδα και άλλες ευρωπαϊκές πόλεις. Τον Φεβρουάριο του 2000 ιδρύθηκε παράρτημα του Πολιτιστικού Ιδρύματος στην Ελλάδα.

Η πολύπλευρη και συνεχής δραστηριότητα του Ιδρύματος, έχει τύχει αναγνώρισης από φορείς τόσο της Κύπρου, όσο και του εξωτερικού. Ενδεικτικές της αναγνώρισης αυτής είναι και οι βραβεύσεις με τις οποίες τιμήθηκε το Ίδρυμα:

- Το 2008 με το «Βραβείο Αρχαιολογίας 2008» της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Το 2007 από το Μουσείο Μπενάκη
- Το 1991 από την Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος
- Το 1990 από το Διεθνή Οργανισμό Συλλεκτών Χαρτών (IMCoS)

ΣΥΛΛΟΓΕΣ

ΝΕΑ ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα διαχειρίζεται έξι κυπρολογικές συλλογές για τις οποίες έχει εισάξει ένα στρατηγικό πρόγραμμα διαχείρισης, το οποίο εστιάζεται στον εμπλουτισμό, στη διαφύλαξη και τη συντήρηση των συλλογών, αλλά και στη μελέτη και την έρευνα και την παρουσίαση τους στο ευρύ κοινό.

Νομίσματα

Η Νομισματική Συλλογή του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου έχει εξελιχθεί σε μια αξιόλογη συλλογή κυπριακών νομισμάτων η οποία καλύπτει όλες τις ιστορικές περιόδους της κυπριακής νομισματοκοπίας, από τον 6ο αιώνα π.Χ. μέχρι τα νομίσματα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κίτιον. Βάαμικ A' (περ. 479-449 π.Χ.)

Αργυρό 1/3 σίγλου, 3,16 γρ., 16 χιλ.

Ε.: Ηρακλής προχωρεί προς τα δεξιά.

Ο.: Λιοντάρι όρθιο προς τα δεξιά, πάνω, φτερωτός ηλιακός δίσκος και φοινικική επιγραφή.

Το νόμισμα θεωρείται ιδιαίτερα σπάνιο· η απεικόνιση του ηλιακού δίσκου στον οπισθότυπο το καθιστά ίσως μοναδικό.

Πάφος. Ονασι[...] (μέσα 5ου αιώνα π.Χ.)

Αργυρός σίγλος, 10,79 γρ., 21,50 χιλ.

Ε.: Ταύρος όρθιος αριστερά, πάνω [ηλιακός δίσκος] κυπροσυλλαβική επιγραφή.

Ο.: Αετός πετά προς τα αριστερά κυπροσυλλαβική επιγραφή.

Πολλά από τα νομίσματα της Πάφου του 5ου αιώνα π.Χ. φέρουν ονόματα βασιλέων, τα οποία είναι γνωστά μόνο από τα νομίσματα.

Πτολεμαίοι της Αιγύπτου (295-30 π.Χ.)

Κίτιον. Πτολεμαίος ΣΤ' Φιλομήτωρ (181/0-146/5 π.Χ.)

Αργυρό τετράδραχμο, 14,18 γρ., 27 χιλ.

Ε.: Κεφαλή Πτολεμαίου Α'.

Ο.: Αετός όρθιος πάνω σε κερανό.

Το αργυρό αυτό τετράδραχμο φέρει στον οπισθότυπο τα αρχικά ΚΙ, για το νομισματοκοπείο του Κιτίου, καθώς και το έτος βασιλείας (22ο) στη διάρκεια του οποίου εκδόθηκε.

Κυπριακή Δημοκρατία (1960 εξ.)

2008. Αναμνηστικό αργυρό κέρμα. Ευρώ 5.

Ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ.

Το πιο πρόσφατο απόκτημα στη σειρά των αργυρών αναμνηστικών κερμάτων τα οποία εκδίδει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, με θέματα από την ιστορία, τον πολιτισμό και την χλωρίδα και πανίδα της Κύπρου.

Χάρτες

Η συλλογή αριθμεί πέραν των 400 χαρτών και περιλαμβάνει την πλειονότητα των γνωστών έντυπων χαρτών της Κύπρου που χρονολογούνται από τον 16ο έως και τον 20ό αιώνα. Η αξιολογή αυτή σειρά, δίνει μια λεπτομερή εικόνα της εξέλιξης της κυπριακής χαρτογραφίας, η πορεία της οποίας είναι συνυφασμένη με την παραχώδη ιστορία του νησιού.

Pierre Moullart-Sanson,
“Cyprus Praestantia nulli cedens Insulae...”
(490x345 χιλ.), Παρίσι 1718.

Στο χάρτη αυτό της Κύπρου σημειώνονται οι γεωγραφικές ζώνες εννέα βασιλείων της Κύπρου τα ονόματα των οποίων έχουν ως εξής: Πάφος, Σόλοι, Κούριον, Αμαθούς Λάπηθος, Χύτροι, Σαλαμίνα, Κίτιον και Μάριον. Καμιά ελληνική ή άλλη πηγή της αρχαιότητας δεν παραθέτει τα ονόματα των εννέα αυτών βασιλείων. Η σύνταξη της μοναδικής —και πάντως υποθετικής— απεικόνισης της γεωγραφίας των βασιλείων της Κύπρου οφείλεται στη διερεύνηση, τον συνδυασμό και την ερμηνεία ιστοριογραφικών πηγών της αρχαιότητας, όπως είναι οι *Ιστορίες* του Ηροδότου και το έργο του Διόδωρου του Σικελιώτη. Τα στοιχεία που αντλούνται από τους αρχαίους χαρτογράφους, τον Πτολεμαίο και τον Στράβωνα είναι δευτερεύουσας σημασίας.

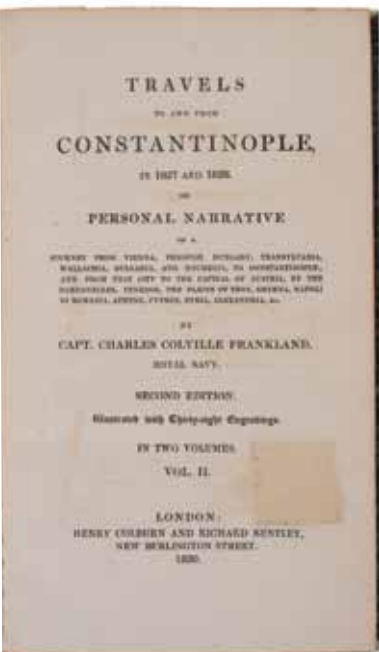
Σπύρος Βασιλείου,
«Κύπρος. Το Κυπριακόν Ζήτημα εμφανίζεται
περίπλοκον και όμως είναι απλούν...»,
(410x530 χιλ.), Αθήνα, εκδ. Ασπιώτη Έλκα,
Υπουργείον Προεδρίας Κυβερνήσεως, 1965.

Στο χάρτη αυτό της Κύπρου απεικονίζονται αρχαιολογικοί χώροι, ασχολίες των κατοίκων και γεγονότα από τη σύγχρονη ιστορία του νησιού, όπως μάχες που έγιναν κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59. Στην άνω αριστερή γωνία υπάρχει παγκόσμιος χάρτης στον οποίο σημειώνεται η θέση της Κύπρου. Στην κάτω δεξιά γωνία υπάρχει μικρός χάρτης της Κύπρου στον οποίο σημειώνονται τα ελληνοκυπριακά και τουρκοκυπριακά χωριά. Εντός ειληταρίου αναγράφεται απόσπασμα κειμένου του Γεωργίου Παπανδρέου, Πρωθυπουργού της Ελλάδας.

Χειρόγραφα και Παλαιές Εκδόσεις

Η Συλλογή περιλαμβάνει χειρόγραφες επιστολές Φράγκων και Βενετών εμπόρων (1407–1512), ενώ στις έντυπες εκδόσεις, κυρίως παλαιτύπα, περιλαμβάνονται σπάνιες ταξιδιωτικές, ιστορικές και γεωγραφικές εκδόσεις οι οποίες χρονολογούνται από τον 16ο μέχρι και τον 20ό αιώνα.

Capt. Charles Colville Frankland,
Travels to and from Constantinople, Λονδίνο, 1830

Στις σελίδες 315-324 περιγράφεται το ταξίδι του Frankland, πλοιάρχου του Βρετανικού Βασιλικού Ναυτικού, στην Κύπρο τον Αύγουστο του 1827. Το κείμενο είναι σύντομο αλλά παρόλα αυτά ο Frankland περιγράφει με έντονα χρώματα την δυστυχούσα Κύπρο μετά τις σφαγές του 1821, προσθέτοντας διάφορες αξιόλογες πληροφορίες. Εντοπίζει, για παράδειγμα, τη διάθεση των Κυπρίων να επαναστατήσουν και αυτό είναι ιδιαίτερος σημαντικό, νοουμένου ότι η Ελλάδα βρισκόταν ήδη στον έκτο χρόνο του αγώνα της για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού. Αναφέρει ακόμη ότι τα αιγυπτιακά στρατεύματα του Μωχάμετ Άλη που στρατοπέδευαν στην Κύπρο, αναχωρούσαν από το νησί για να καταπνίξουν την επανάσταση στην Ελλάδα και καταγράφει την παρουσία πειρατών στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου.

Χαρακτικά

Τα χαρακτηριστικά της Κύπρου που περιλαμβάνονται στη Συλλογή παρουσιάζουν, τοπία, θέματα από τη χλωρίδα και πανίδα του τόπου, μνημεία, απόψεις των πόλεων, σκηνές από την καθημερινή ζωή και σημαντικά ιστορικά πρόσωπα.

Luigi Mayer, “Antiche fragments a Limisso”,
(311x234 χιλ.), Λονδίνο, εκδ. R. Bowyer,
at the Historic Gallery, Pall Mall, 1803.

Μία από τις είκοσι τέσσερις ακουατίντες του Luigi Mayer που συγκροτούν τον τόμο *Views in the Ottoman Empire chiefly in Caramania, a Part of Asia Minor hitherto unexplored; with some curious selections from the islands of Rhodes and Cyprus and the celebrated cities of Corinth, Carthage, and Tripoli*. Εκδόθηκε στο Λονδίνο το 1803, σε φύλλο, ο τρίτος κατά σειρά τόμος σχεδίων (I: 1801, II: 1802), τα οποία ο Mayer είχε φιλοτεχνήσει στην Αίγυπτο, την Παλαιστίνη, τη Μικρά Ασία, για λογαριασμό του Βρετανού πρεσβευτή στην Κωνσταντινούπολη Sir Robert Ainslie. Στην ακουατίνα απεικονίζονται τμήματα αρχαίου κτηρίου που σωζόταν τότε στη Λεμεσό.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Οι εκδηλώσεις και οι εκθέσεις που διοργανώνονται στις αίθουσες του κτηρίου του Πολιτιστικού Ιδρύματος, είναι ανοικτές στο κοινό και συνοδεύονται από ειδικούς καταλόγους. Το Πολιτιστικό Ίδρυμα χρησιμοποιεί το πρόγραμμα των εκδηλώσεων του ως μια καλή ευκαιρία να φέρει το κοινό της Κύπρου σε επαφή, κυρίως, με την ιστορία και τον πολιτισμό του υπόλοιπου Ελληνισμού αλλά και με την παγκόσμια ιστορία και σύγχρονα ρεύματα και τάσεις στην τέχνη.

ΣΤΙΓΜΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΑΣ MOMENTS IN OUR HISTORY

110

110 YEARS OF THE BANK OF CYPRUS
110 YEARS OF THE ISLAND'S HISTORY

110 ΧΡΟΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
110 ΧΡΟΝΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

Μια έκθεση που αποτίει φόρο τιμής στον άνθρωπο και τη δράση του. Στην προσήλωση στο στόχο, στην προώθηση του οράματός. Στον αγώνα για την υλοποίηση του στόχου. Ενα νικηφόρο αγώνα, με τη χρήση της προετοιμασίας, την επιμονή και του προσοχή. Με την πεποίθηση, την προετοιμασία, την επιμονή και την προσοχή. Με την πεποίθηση, την προετοιμασία, την επιμονή και την προσοχή. Με την πεποίθηση, την προετοιμασία, την επιμονή και την προσοχή.

Μια Τράπεζα, που ιδρύθηκε τον 19ο αιώνα, αρχικά σαν «Ταμιευτήριο η Λευκωσία» και η οποία έχει εξελιχθεί σε έναν από τους μεγαλύτερους οικονομικούς οργανισμούς του τόπου. Συμπεριλαμβάνεται Χρονολόγιο με παράλληλα σημαντικά ιστορικά γεγονότα που συνέβησαν κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Η ιστορία της Τράπεζας καταγράφεται στα πέρατα του χρόνου.

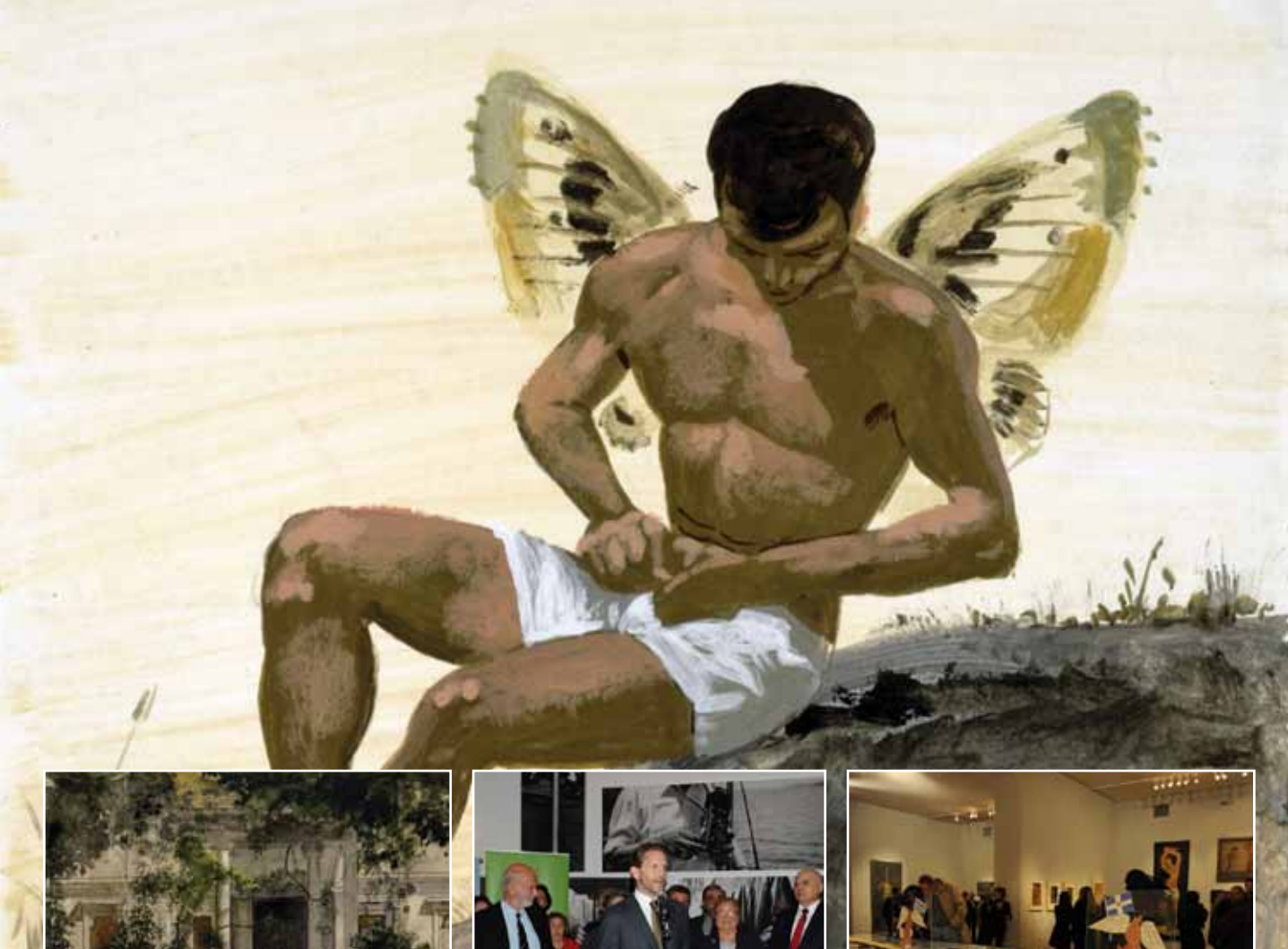

110. Στιγμές στην ιστορία μας

Η έκθεση εγκαινιάστηκε στις 14 Μαΐου και πραγματοποιήθηκε με αφορμή τη συμπλήρωση 110 χρόνων από την ίδρυση της Τράπεζας Κύπρου, επέτειος στην οποία οφείλεται και ο χαρακτηριστικός τίτλος της. Η έκθεση παρουσιάζει την ιστορία της Τράπεζας, που ιδρύθηκε το 1899, αρχικά ως «Ταμιευτήριο η Λευκωσία» και η οποία έχει εξελιχθεί σε έναν από τους μεγαλύτερους οικονομικούς οργανισμούς του τόπου. Συμπεριλαμβάνεται Χρονολόγιο με παράλληλα σημαντικά ιστορικά γεγονότα που συνέβησαν κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Η έκθεση αποτίει φόρο τιμής στον άνθρωπο και τη δράση του, στον τρόπο με τον οποίο η σύλληψη μιας ιδέας και η προσήλωση σ' ένα όραμα μπορούν να οδηγήσουν στην υλοποίηση στόχων. Με τη χρήση της προηγμένης τεχνολογίας, πέντε μεγάλες οθόνες αφής, παρουσιάζουν τις ιστορίες έξι απλών, καθημερινών ανθρώπων της ζωής του τόπου που τόλμησαν και πέτυχαν.

Οι ιστορίες αυτές πλαισιώνονται από άλλες συνοδευτικές ιστορίες που ξαναζωντανεύουν σημαντικές και καινοτόμες στιγμές από την ιστορία όλων των πόλεων της Κύπρου.

Γιάννης Τσαρούχης 1910-1989

Στις 19 Δεκεμβρίου, πραγματοποιήθηκαν στο Μουσείο Μπενάκη στην οδό Πειραιώς τα εγκαίνια της πρώτης ολοκληρωμένης αναδρομικής έκθεσης *Γιάννης Τσαρούχης 1910-1989*. Την έκθεση οργάνωσαν το Μουσείο Μπενάκη, το Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη και το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, στο πλαίσιο του εορτασμού των εκατό χρόνων από τη γέννηση του Τσαρούχη. Στόχος της έκθεσης είναι να τιμηθεί ο καλλιτέχνης που σφράγισε τη νεοελληνική ζωγραφική δημιουργία και διαμόρφωσε την εικόνα της εθνικής μας αυτογνωσίας. Την έκθεση εγκαινίασε ο Υπουργός Πολιτισμού της Ελλάδος, κος Παύλος Γερουλάνος.

Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή έως τις 14 Μαρτίου του 2010 και στη συνέχεια μέρος της θα μεταφερθεί στη Λευκωσία στους χώρους του Πολιτιστικού Ιδρύματος.

Εγκαίνια Μουσείου Ιστορίας της Κυπριακής Νομισματοκοπίας

Στις 3 Νοεμβρίου διοργανώθηκε εκδήλωση με την ευκαιρία της έναρξης της λειτουργίας του Μουσείου Ιστορίας της Κυπριακής Νομισματοκοπίας στο νέο του χώρο, στο κτήριο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου στη Φανερωμένη, στην καρδιά της παλιάς πόλης της Λευκωσίας.

Το Μουσείο Ιστορίας της Κυπριακής Νομισματοκοπίας ιδρύθηκε το 1995 και αποτελεί το μοναδικό στο είδος του στην Κύπρο. Στο νέο χώρο του Μουσείου, παρουσιάζεται μέσα σε 23 προθήκες ένα σημαντικό μέρος της Νομισματικής Συλλογής του Ιδρύματος. Περισσότερα από 500 νομίσματα, τα οποία χωρίζονται σε εννέα χρονολογικές περιόδους, προβάλλουν την ιστορία της κυπριακής νομισματικής, από τον 6ο αιώνα π.Χ., όταν κόπηκαν τα πρώτα νομίσματα στην Κύπρο, μέχρι τα νομίσματα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ανακαλύψτε το Πολιτιστικό Ίδρυμα, όπως δεν το είδατε ποτέ!

Στις 10 Οκτωβρίου, το Πολιτιστικό Ίδρυμα σε συνεργασία με την Επιτροπή Κοινωνικών Δραστηριοτήτων, την Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού και το Τμήμα Επικοινωνίας της Τράπεζας φιλοξένησε στους χώρους του το προσωπικό του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου. Συνάδελφοι με τις οικογένειες τους, από όλη την Κύπρο πέρασαν ένα διαφορετικό απόγευμα γνωρίζοντας τα Μουσεία και τους θησαυρούς του Πολιτιστικού Ιδρύματος. Με ιδιαίτερο ζήλο έλαβαν μέρος σ' ένα κυνήγι θησαυρού, ενώ τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να διασκεδάσουν παρακολουθώντας κουκλοθέατρο και θέατρο σκιών. Στην αυλή του Ιδρύματος προσφέρθηκε για όλους καφές και παραδοσιακές λιχουδιές. Η εκδήλωση έκλεισε με μια συναυλία του συγκροτήματος *Τριημιτόνιο*, στο υπαίθριο θέατρο του Πολιτιστικού Ιδρύματος.

Παρουσίαση εκδόσεων για το Περιβάλλον

Στις 26 Νοεμβρίου, το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου πραγματοποίησε εκδήλωση στην οποία παρουσιάστηκαν οι νέες εκδόσεις του στο πλαίσιο της σειράς «Εκδόσεις για το Περιβάλλον».

Η έκδοση *By the Side of the Road* (Στην άκρη του δρόμου) παρουσιάστηκε από τον Τάκη Τσιντίδη, Ανώτερο Συντηρητή Δασών. Τα κείμενα του βιβλίου έγραψε ο Γεώργιος Ν. Χατζηκυριάκου, ενώ τα σχέδια είναι της Μάρβελ Χριστοφίδου.

Η έκδοση *Τα πουλιά της Κύπρου* παρουσιάστηκε από τον Μελή Χαραλαμπίδη, Πρόεδρο του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου. Τα κείμενα του βιβλίου είναι της Jane Στυλιανού και οι φωτογραφίες προέρχονται από τον Πτηνολογικό Σύνδεσμο Κύπρου. Πρόκειται για έκδοση που πραγματοποίησαν από κοινού το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου και ο Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα, στοχεύοντας να φέρει τους νέους της Κύπρου πιο κοντά στην τέχνη, τα γράμματα και τον πολιτισμό, ανέπτυξε πρωτοποριακή δράση όσον αφορά την διοργάνωση εξειδικευμένων προγραμμάτων. Μέσα από ειδικά σχεδιασμένα εκπαιδευτικά προγράμματα και ειδικές ξεναγήσεις, περισσότεροι από 65.000 μαθητές είχαν την ευκαιρία να πλουτίσουν τις γνώσεις τους γύρω από την ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου ή και άλλων χωρών, αλλά και να αποκομίσουν ανεπανάληπτες αισθητικές εμπειρίες.

Το 2009 πραγματοποιήθηκαν δύο διαφορετικά εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο οι μαθητές να βιώσουν με ένα ξεχωριστό τρόπο την επίσκεψη τους στις αντίστοιχες εκθέσεις.

1962: Μια φωτογραφική καταγραφή της Κύπρου από τον Manuel Baud-Bovy και την Αριστεά Τζάνου

Στη διάρκεια της έκθεσης, 24 Νοεμβρίου 2008 – 28 Φεβρουαρίου 2009, ένας μεγάλος αριθμός μαθητών της Δημοτικής και Μέσης εκπαίδευσης συμμετείχε στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Οι μαθητές με ενδιαφέρον αλλά και με έκπληξη μερικές φορές, γνώρισαν τον κόσμο μιας άλλης Κύπρου που σήμερα έχει σε μεγάλο βαθμό χαθεί.

110. Στιγμές στην ιστορία μας

Περισσότεροι από 2000 μαθητές της πέμπτης και έκτης τάξης του Δημοτικού είχαν την πρωτόγνωρη εμπειρία να αγγίζουν τις τεράστιες οθόνες αφής και να ανασύρουν πληροφορίες για σημαντικά γεγονότα και προσωπικότητες που συνδέονται με την ιστορία της Κύπρου και της Τράπεζας Κύπρου. Η προηγμένη τεχνολογία βοήθησε στο να κεντρίσει το ενδιαφέρον των παιδιών σε μεγάλο βαθμό.

ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Διαλέξεις: Το Πολιτιστικό Ίδρυμα έχει θεσμοθετήσει σειρές διαλέξεων που πραγματοποιούνται ανά τριετία όπως της «Ιστορίας και Αρχαιολογίας», της «Νομισματικής», και της «Χαρτογραφίας».

Αθλοθετήσεις: Το Πολιτιστικό Ίδρυμα αθλοθετεί τον ετήσιο διαγωνισμό που προκηρύσσει ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού και Νεανικού Βιβλίου για τη συγγραφή παιδικής-νεανικής λογοτεχνίας. Αθλοθετεί, επίσης, τους Παγκύπριους Σχολικούς Αγώνες Θεάτρου που συνδιοργανώνουν το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου.

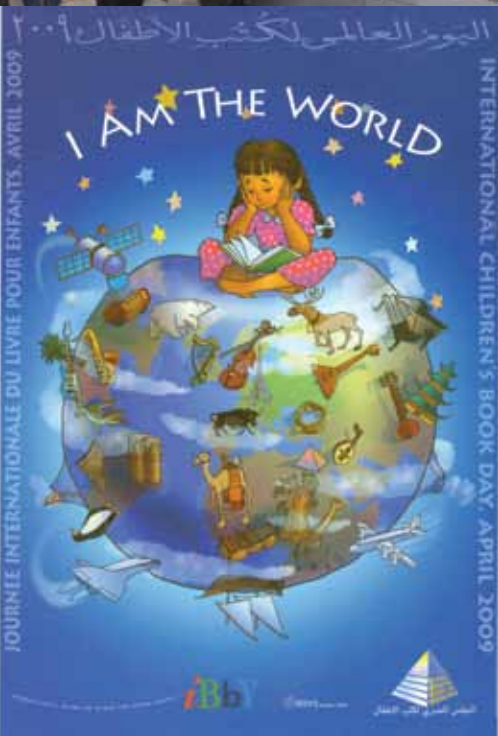
Διαλέξεις

Στις 3 Νοεμβρίου, στο πλαίσιο της εκδήλωσης για τα εγκαίνια του Μουσείου Ιστορίας της Κυπριακής Νομισματοκοπίας, η Δέσποινα Ευγενίδου, διευθύντρια του Νομισματικού Μουσείου στην Αθήνα, μίλησε με θέμα: *Χρήμα και Τέχνη. Απεικονίσεις νομισμάτων σε μετάλλια, νομίσματα και έργα ζωγραφικής*. Η ομιλήτρια προσέγγισε το χρήμα από μια διαφορετική και εξαιρετικά ενδιαφέρουσα σκοπιά.

Αθλοθετήσεις

Στις 2 Απριλίου πραγματοποιήθηκε η τελετή της απονομής των βραβείων του Ετήσιου Διαγωνισμού Παιδικής Λογοτεχνίας που προκηρύσσει ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού-Νεανικού Βιβλίου και αθλοθετεί το Πολιτιστικό Ίδρυμα. Το Α' βραβείο του διαγωνισμού για το 2008 απενεμήθη στον Γιώργο Νικολόπουλο, για το έργο του *Οι τρεις πριγκήπισσες*. Στην εκδήλωση έγινε επίσης η παρουσίαση του βιβλίου του Διονύση Λείμονη *Το Μυστικό της Δαγκάνας* (Α' βραβείο διαγωνισμού 2007), με εικονογράφηση της Σάντρας Ελευθερίου η οποία κέρδισε τον διαγωνισμό εικονογράφησης βιβλίου, που προκήρυξε το Πολιτιστικό Ίδρυμα. Η εκδήλωση έκλεισε με μουσικό πρόγραμμα στο οποίο συμμετείχαν παιδιά από το Εργαστήρι Εγχόρδων της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου υπό την εποπτεία και καθοδήγηση του διακεκριμένου βιολονίστα και μουσικοπαιδαγωγού Ματθαίου Καριόλου.

Εξάλλου, στους Παγκύπριους Σχολικούς Αγώνες Θεάτρου 2009, που συνδιοργανώνουν το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου και αθλοθετεί το Πολιτιστικό Ίδρυμα διακρίθηκαν οι ακόλουθες παραστάσεις: *Οι Ηλίθιοι*, του Νηλ Σάιμον, από το Ενιαίο Λύκειο Κύκκου, *Γκόλφω forever*, του Ντίνου Σπυρόπουλου, από το Παγκύπριο Λύκειο Λάρνακας και *Μια στιγμή πριν του Σέρτζι Μπέλμπελ*, από το Λύκειο Πολεμιδιών.

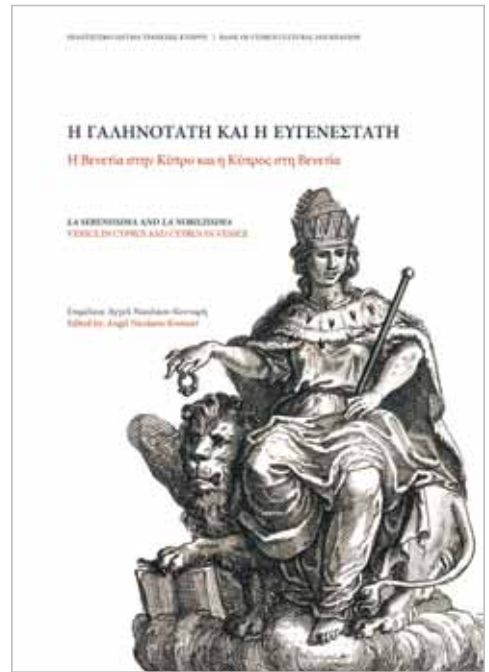

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

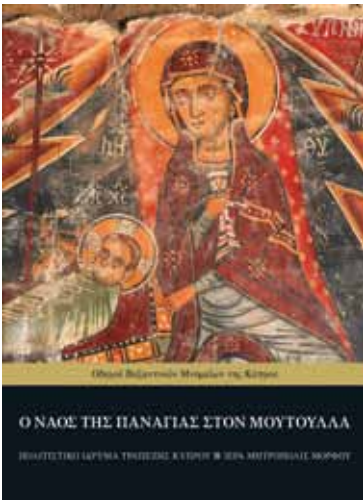
Το Πολιτιστικό Ίδρυμα έχει αναπτύξει ένα σημαντικό εκδοτικό πρόγραμμα, το οποίο απαριθμεί ήδη περισσότερες από 220 εκδόσεις. Οι εκδόσεις αυτές εμπλουτίζουν την κυπριακή βιβλιογραφία και την έρευνα, στους τομείς της χαρτογραφίας, της νομισματικής, της ιστορίας και αρχαιολογίας, της κυπριακής τέχνης και της κυπριακής λογοτεχνίας περιλαμβανομένης της παιδικής και νεανικής λογοτεχνίας. Περιλαμβάνει επίσης καταλόγους εκθέσεων, οδηγούς αρχαιολογικών χώρων και βυζαντινών μνημείων, περιβαλλοντικές εκδόσεις και οπτικοακουστικές παραγωγές γύρω από διάφορα συναφή θέματα.

Η Γαληνοτάτη και η Ευγενεστάτη. Η Βενετία
στην Κύπρο και η Κύπρος στη Βενετία /
La Serenissima and la Nobilissima. Venice in
Cyprus and Cyprus in Venice
επιμ. Άγγελ Νικολάου-Κονναρή

Το βιβλίο αποτελεί την έκδοση των πρακτικών του διεθνούς ομώνυμου συμποσίου. Το συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 2006 στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του πολιτιστικού μήνα της Ιταλίας, σε συνεργασία με την Ιταλική Πρεσβεία στην Κύπρο και το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Οι εισηγήσεις που περιλήφθηκαν στην παρούσα έκδοση, αποτελούν μια σύνθεση της βιβλιογραφίας όσο και μια ενημέρωση για την έρευνα γύρω από την περίοδο της Βενετοκρατίας.

Οδηγοί Βυζαντινών Μνημείων

Ο ναός της Παναγίας στον Μουτουλλά

Στυλιανός Περδίκης, Διομήδης Μυριανθεύς

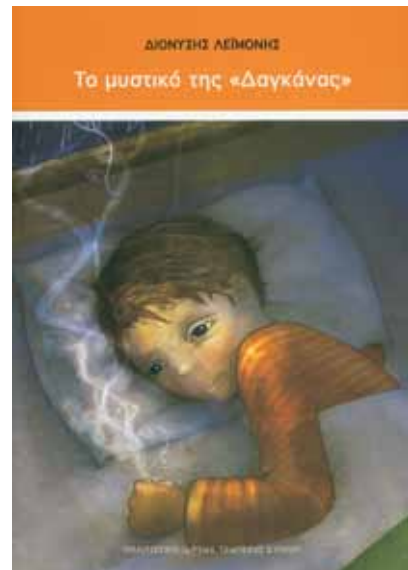
Ο ναός της Παναγίας στον Μουτουλλά είναι ο πέμπτος τόμος στη σειρά των Οδηγών Βυζαντινών μνημείων της Κύπρου. Η έκδοση έγινε από το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Μόρφου και το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Μέσα από τις σελίδες του Οδηγού γίνεται αναδρομή στην ιστορία, στην αρχιτεκτονική και στην τέχνη του αξιόλογου αυτού ναού που ανοικοδομήθηκε στα 1280 από τον Ιωάννη Μουτουλλά και τη σύζυγό του Ειρήνη. Ο ναός διακοσμείται με τοιχογραφίες του 13ου, του 14ου και του 16ου αιώνα.

Παιδική και Νεανική Λογοτεχνία

Το Μυστικό της Δαγκάνας

Διονύσης Λειμόνης

Το μυθιστόρημα αυτό έχει τιμηθεί με το Α΄ βραβείο στο διαγωνισμό (2007) που προκηρύσσει ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού Νεανικού Βιβλίου και αθλοθετεί το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου. Ήρωας του μυθιστορήματος είναι ο μικρός Οδυσσέας, τη ζωή του οποίου παρακολουθούμε μέσα από την εξέλιξη του μυθιστορήματος από την ηλικία των 5 χρόνων ίσαμε την εφηβεία και την αποφοίτησή του από το Λύκειο. Ο Οδυσσέας, βιώνει έντονες εμπειρίες, περιπέτειες και συγκινήσεις, λόγω της συνεχούς αναγκαστικής αλλαγής τόπου διαμονής μετά το διαζύγιο των γονιών του.

Κυπριακή Τέχνη

Σολωμός Φραγκουλίδης. Ένας γνήσιος δημιουργός

Όλγα Μεντζαφού-Πολύζου

Η έκδοση εντάσσεται στο πλαίσιο της σειράς του Ιδρύματος «Κύπριοι Ζωγράφοι» που περιλαμβάνει ήδη εκδόσεις για τους Ιωάννη Κισσονέργη, Αδαμάντιο Διαμαντή, Γεώργιο Πολ. Γεωργίου, Τηλέμαχο Κάνθο και Χριστόφορο Σάββα. Ο Σολωμός Φραγκουλίδης ανήκει στην πρώτη γενιά των Κυπρίων καλλιτεχνών, οι οποίοι οδήγησαν την Κυπριακή τέχνη, τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα, από μια φθίνουσα βυζαντινή θρησκευτική και λαϊκή ζωγραφική στην έντεχνη και ελεύθερη έκφραση.

◀ Τα πουλιά της Κύπρου

Jane Stylianou

Πρόκειται για βιβλίο απλό στη χρήση που απευθύνεται στο ευρύ κοινό, ιδιαίτερα προσιτό και για παιδιά. Στο βιβλίο παρουσιάζονται όλα τα πουλιά που φωλιάζουν στην Κύπρο και περιέχει χρήσιμες πληροφορίες για τον τρόπο διαβίωσης των πουλιών και για τα απειλούμενα είδη. Τα πουλιά αναφέρονται με το επιστημονικό τους όνομα, το όνομά τους στην κυπριακή διάλεκτο και το όνομά τους στην κοινή ελληνική. Το βιβλίο κυκλοφορεί και στην Αγγλική και είναι από κοινού έκδοση του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου και του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου.

▶ **By the Side of the Road**

[Στην άκρη του δρόμου]

Κείμενα: Γεώργιος Ν. Χατζηκυριάκου

Σχέδια: Μάρβελ Χριστοφίδου

Το βιβλίο παρουσιάζει τα δέντρα και τα φυτά της κυπριακής φύσης που συναντά κανείς κατά μήκος των δρόμων.

Αποτελεί ένα πρακτικό και απλό στη χρήση του οδηγό για τη μελέτη των λουλουδιών, παρέχοντας σύντομες αλλά βασικές πληροφορίες. Ο αναγνώστης βλέποντας, για παράδειγμα, ένα λουλούδι συγκεκριμένου χρώματος ανατρέχει στις αντίστοιχου χρώματος σελίδες του βιβλίου, όπου με ευκολία εντοπίζει το σχέδιο του λουλουδιού και τις συνοδευτικές πληροφορίες.

ΑΓΟΡΑ

Η Αγορά είναι το κατάστημα του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου, στο ισόγειο του κτηρίου του Ιδρύματος. Εκεί διατίθενται όλες οι εκδόσεις και οι οπτικοακουστικές παραγωγές του Ιδρύματος καθώς και αντίγραφα εκθεμάτων από τις συλλογές του.

Νέες Συλλεκτικές Εκδόσεις

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου με την ευκαιρία της συμπλήρωσης είκοσι πέντε χρόνων λειτουργίας του, προχώρησε στην έκδοση δύο συλλεκτικών αριθμημένων κασετινών σε 500 τεμάχια την καθεμία.

Χάρτες της Κύπρου από τον Δέκατο έκτο έως τον Δέκατο όγδοο αιώνα.
Έντεκα πανομοιότυπα από την Χαρτογραφική Συλλογή του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου.

Πρόκειται για χάρτες της Κύπρου που κυκλοφόρησαν στην Ευρώπη και περιέχουν σημαντικές πληροφορίες τόσο για την χαρτογράφηση του νησιού όσο και για την μακρά και πολυτάραχη ιστορία του. Εκτός από τους χάρτες της Κύπρου, υπάρχει στην κασετίνα και μια άλλη αξιόλογη ομάδα χαρτών της Μεσογείου και της Εγγύς Ανατολής.

Ο Louis François Cassas και η Κύπρος.
Έξι πανομοιότυπα από την Συλλογή Χαρακτικών του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου.
Περιλαμβάνει πανομοιότυπα έξι πρωτότυπων χαρακτικών του Louis-François Cassas, τα οποία βρίσκονται στις Συλλογές του Ιδρύματος και παρουσιάζουν απόψεις πόλεων και μνημείων της Κύπρου. Πρόκειται για απόψεις της Κερύνειας, της Λάρνακας, της Αμμοχώστου, του αββαείου του Μπέλαπαϊς και του κάστρου του Αγίου Ιλάρωνα.

Το 2009, με την ευκαιρία των εγκαινίων του νέου χώρου που στεγάζει το Μουσείο Ιστορίας της Κυπριακής Νομισματοκοπίας, το Πολιτιστικό Ίδρυμα διαθέτει προς πώληση μια σειρά κασετινών με αργυρά κυπριακά νομίσματα της Αγγλοκρατίας.

Αργυρά Κυπριακά Νομίσματα της Βρετανικής Διοίκησης στην Κύπρο (1878-1960)

Πρόκειται για νομίσματα της βασίλισσας Βικτωρίας, έκδοσης 1901, του βασιλιά Γεωργίου Ε', έκδοσης 1921 και του βασιλιά Γεωργίου ΣΤ', έκδοσης 1938.

Τα νομίσματα, που είναι κυκλοφορημένα, διατίθενται σε τρεις διαφορετικές αριθμημένες συλλεκτικές θήκες. Κάθε θήκη περιλαμβάνει τρία νομίσματα στις αξίες 4 ½, 9 και 18 πιάστρες.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
Φανερωμένης 86-90
Τ.Θ. 21995, 1515 Λευκωσία
Τηλέφωνο: +357 22128157
Τηλεομοιότυπο: +357 22662898
Ηλ. Ταχυδρομείο: info@cultural.bankofcyprus.com

Ιστοσελίδα: www.boccf.org

ISBN 978-9963-42-886-1